

NJO

*talent
in concert*

NATIONAAL
JEUGDORKEST

HÉT ORKEST VOOR DE BESTE
CONSERVATORIUMSTUDENTEN
VAN 18 T/M 26 JAAR

WWW.NJO.NL

PROGRAMMATOELICHTING

Nationaal Jeugdorkest

Otto Tausk, dirigent

Vincent van Amsterdam, accordeon

- Zat. 18 jan. Theater Orpheus, Apeldoorn / vanaf 18.30 uur "WintersKlassiek"
Zon. 19 jan. De Doelen, Rotterdam / 20:15 uur
Woe. 22 jan. De Vereeniging, Nijmegen / 20:15 uur
Do. 23 jan. Amare, Den Haag / 20:15 uur
Vrij. 24 jan. TivoliVredenburg, Utrecht / 20:15 uur
Zat. 25 jan. PLT Theater Heerlen, Heerlen / 20:00 uur

Programma:

Maurice Ravel (1875-1937) – La valse (poème chorégraphique)
(niet in Utrecht)

Modest Moessorgski (1839-1881) – Nacht op de kale berg
(alleen in Apeldoorn en Utrecht)

Mathilde Wantenaar (1993) – Accordeonconcert

- pauze -

Sergej Rachmaninov (1873-1943) – Symfonische dansen, op. 45

Het Nationaal Jeugdorkest

In het Nationaal Jeugdorkest ontmoeten de allerbeste conservatoriumstudenten van het land elkaar. Zij maken deel uit van het toptalentenontwikkelingsprogramma van de Nationale Jeugdorkesten Nederland. Het orkest biedt een podium aan toptalent tussen de 18 en 26 jaar. Daarmee is het een springplank voor conservatoriumstudenten naar een professionele carrière.

Elke winter organiseert het NJO een Wintertournee waarin de NJO-musici een groot orkestwerk en vaak een werk met een beroemd solist uitvoeren, altijd onder leiding van een befaamd dirigent. Tijdens de Wintertournee doet het orkest de grotere concertzalen in Nederland aan. De aankomende concerten en projecten van het Nationaal Jeugdorkest vind je op www.njo.nl.

Tijdens het zomerproject van het NJO werken jonge internationale musici met bekende coaches, dirigenten en solisten aan een breed scala van klassieke muziek; de resultaten worden uitgevoerd tijdens de Muziekzomer Gelderland (de volgende editie is van 25 juli tot en met 9 augustus 2025). De concerten van dit festival vinden plaats op bijzondere locaties door de provincie Gelderland, waaronder Apeldoorn, Nijmegen, Nunspeet, Ede en Arnhem. Aansluitend aan de Muziekzomer Gelderland gaat het NJO op tournee. Voor meer informatie over dit festival zie www.muziekzomer.nl.

Het NJO werkt met internationaal vermaarde topdirigenten en -solisten. Antony Hermus is artistiek adviseur en regelmatig terugkerend gastdirigent van het orkest. NJO-orkesten en -ensembles werden eerder gedirigeerd door Philippe Herreweghe, Iván Fischer, Jaap van Zweden, Reinbert de Leeuw, Oliver Knussen en vele anderen. Solisten waar het NJO mee optrad waren o.a. Nino Gvetadze (piano), Hannes Minnaar (piano), Isabelle van Keulen (viool), Lucas Jussen (piano), Harriet Krijgh (cello), Alexander Romanovsky (piano), Alexander Sitkovetsky (viool), Rosanne Philippens (viool) en Claron McFadden (sopraan).

ONDERDEEL VAN:

NJO NATIONALE
JEUGDORKESTEN
NEDERLAND

Maurice Ravel – La valse

Al in 1906 vatte Ravel het plan op om een eerbetoon aan Johann Strauss jr. te schrijven met als titel *Wien*, maar pas 14 jaar (en een wereldoorlog) later bracht hij dit plan tot uitvoering. Serge Diaghilev liet het werk voor zijn *Ballets Russes* schrijven, maar verwierp het omdat het “geen ballet, maar de verbeelding van een ballet” zou zijn. In 1920 publiceerde Ravel het werk als *La valse, poème chorégraphique* en beschreef het als “ballet aan het keizerlijke hof rond 1855”. De theorie dat het werk de ineenstorting van de negentiende-eeuwse keizerlijke samenleving en de situatie in Wenen aan het eind van de Eerste Wereldoorlog zou verklanken werd met deze typering en de aanpassing van *Wien* naar *La valse* door Ravel afgewezen.

Modest Moessorgski – Nacht op de kale berg

Van Moessorgski's heksensabbat bestaan verschillende versies van de hand van de componist zelf. Het werk werd bovendien, zoals veel van Moessorgski's werken, door Nikolai Rimsky-Korsakov 'verbeterd' georkestreerd en het is deze versie die het Nationaal Jeugdorkest voor u speelt.

Het werk is gebaseerd op de volksverhalen over de heksensabbat op de Kale Berg nabij Kiev. Het is een wild, angstaanjagend feest met veel dans, maar als de ochtendklokken klinken verdwijnen de heksen.

In een brief aan Rimsky-Korsakov schreef Moessorgski: “Bovenaan de partituur heb ik kort de inhoud opgesomd: het samenkomen van de heksen, hun gesprekken en geroddel; De processie van satan; de obscene verering van satan; sabbat. De vorm en het karakter van mijn werk zijn Russisch en oorspronkelijk. De toon is in het algemeen hartstochtelijk, opvliegend en wanordelijk”.

Mathilde Wantenaar – Accordeonconcert “De Verhalenverteller”

Dit werk beleefde in december 2023 zijn wereldpremière en in maart 2024 volgde de Nederlandse première, beide keren ook met solist Vincent van Amsterdam, aan wie het concert opgedragen is. Tijdens het concert in TivoliVredenburg op 24 januari zal de Nederlandse Muziekprijs aan Vincent van Amsterdam worden uitgereikt. De hoogste onderscheiding voor een musicus in Nederland.

De accordeon wordt niet veel gebruikt in de klassieke muziek, maar voor Wantenaar was het bijna een vanzelfsprekendheid om voor het instrument te schrijven. Haar vader was jazzaccordeonist, waardoor het instrument onlosmakelijk met haar jeugd verbonden is. Ze ontdekte, mede door gesprekken met Vincent van Amsterdam, dat het instrument “een karakter is. De accordeon is een soort dier dat ademt en kan grommen. Het kan huilen, snikken en bibberen.” Daarmee kan het instrument hele verhalen vertellen. Daar wordt met de titel “De Verhalenverteller” dan ook naar verwezen. De stijl van Wantenaars werk wordt omschreven als lyrisch, betoverend en eclectisch. “Ik hoef muziek niet nodeloos ingewikkeld te maken om interessant over te komen. Dat heeft niet met muziek te maken.”

Sergej Rachmaninov – Symfonische dansen

I. *Non allegro – Lento – Tempo I*

II. *Andante con moto (Tempo di Valse)*

III. *Lento assai – Allegro vivace – Lento assai – Allegro vivace*

Aanvankelijk gaf Rachmaninov deze drie delen de naam *Fantastische dansen* en de delen droegen de titels *Middag*, *Schemering* en *Midernacht*, als symbool voor de levensfasen adolescentie, volwassenheid en ouderdom. Rachmaninov schreef de *Symfonische dansen* in de zomer van 1940, een jaar nadat hij Europa voorgoed verliet vanwege de oorlogsdreiging. Het zou zijn laatste werk worden.

De eerste dans heeft een driedelige structuur met snelle hoekdeeltjes en een langzamer gedeelte daartussen. In het hele deel maakt Rachmaninov op bijzondere wijze gebruik van het orkest. Een stampend begin, met de piano als orkestinstrument en de houtblazers met hun schrille signalen, wordt gevolgd door een liefelijk middengedeelte, waarin de solo voor altsaxofoon opvalt.

Het tweede deel begint met een snerpande kreet van de koperblazers. Hier gaat het om een symfonische wals in de traditie van Berlioz, Tsjajkovski, Mahler, maar zeker ook Ravels *La valse*. En net zoals bij deze componisten neemt de in beginsel zo vriendelijke dans soms het karakter aan van een ‘danse macabre’.

Ook de flamboyante derde dans heeft net als zijn voorgangers een driedelige structuur. Er klinken klokken en koperfanfares en Rachmaninovs unieke orkestklank is vol nostalgie.

Het werk bevat een aantal autobiografische verwijzingen. In het eerste deel haalt Rachmaninov een melodie uit zijn Eerste symfonie aan, die verbonden zou zijn aan een jeugdige liefdesgeschiedenis. In het derde deel klinkt diverse keren het *Dies Irae*-thema, wat een rode draad in Rachmaninovs oeuvre is. Maar er is ook een thema uit de Russisch orthodoxe traditie, namelijk het *Gezegend zij de Heer*, dat door Rachmaninov in het negende deel van zijn *Vespers* werd gebruikt. Het slot is een bewerking van het slot van dit koorwerk; op het punt waar het koor “Alleluia” zingt, schrijft Rachmaninov dit woord ook in de partituur van deze dans. Aan het eind van het manuscript voegde hij toe “Ik dank U, Heer”.

VINCENT VAN AMSTERDAM, accordeon

Vincent van Amsterdams actieve rol als promotor van het klassieke accordeon kent vele facetten. Met het zelf vertalen van soms zeer complexe klassieke en hedendaagse muziekstukken onderzoekt hij steeds weer de fascinerende mogelijkheden van het relatief jonge instrument.

In persoonlijk contact met componisten en via commissies laat Vincent regelmatig nieuwe composities aan het repertoire toevoegen. In samenwerking met orkesten neemt hij de solistenrol, met het spelen van kamermuziek vindt hij een verrassende verbinding met de menselijk stem en andere instrumenten.

Als organisator van de internationale Van Amsterdam Summer Course deelt Vincent zijn liefde en expertise met mededocenten, conservatoriumstudenten en getalenteerde accordeonleerlingen.

Vincent was prijswinnaar op vele nationale en internationale concoursen en speelt op alle grote podia en klassieke muziekfestivals in Nederland. Concerttournees brachten hem naar o.a. Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Servië, Griekenland, Groenland, Indonesië, Hongkong en China.

OTTO TAUSK, dirigent

Als muziekdirecteur van het Vancouver Symphony Orchestra (VSO) en artistiek adviseur van de VSO School of Music, heeft de Nederlandse dirigent Otto Tausk buitengewoon artistiek leiderschap bewezen, in Canada en ver daarbuiten.

Tausk gelooft hartstochtelijk in het concert als een gedeelde ervaring tussen de artiesten en het publiek. Zijn inclusieve benadering heeft een diepgaande impact gehad op de gemeenschap van Vancouver, waar het orkest een essentieel onderdeel is geworden van de culturele identiteit van de stad en haar omgeving.

De muzikale expertise van Otto Tausk reikt van historisch geïnformeerde uitvoeringen van Mozart en Beethoven tot partituren uit het begin van de 20e eeuw van Prokofjev, Stravinsky en R. Strauss, en tot nieuwe werken van hedendaagse componisten. In het seizoen 2024/25 vertolkt hij meesterwerken van Stravinsky, Sibelius en Brahms, maar ook Beethovens Negende symfonie en de wereldpremière van een nieuw werk van de Canadese componist Marcus Goddard. Hij werkte onder meer met het Koninklijk Concertgebouworkest, het Radio Filharmonisch Orkest en het Melbourne Symphony Orchestra en met solisten als Leila Josefowicz, Lang Lang, Yo-Yo Ma en Fazil Say. Tot de gastdirigentschappen van Tausk behoren dit seizoen onder meer het Los Angeles Philharmonic, Staatskapelle Weimar, Deutsche Staatsphilharmonie Rheinland-Pfalz en het Tasmanian Symphony Orchestra.

Het Nationaal Jeugdorkest

Onderdeel van de Nationale Jeugdorkesten Nederland (NJON)

Churchillplein 1

7314BZ Apeldoorn

Tel. 055 5791221

info@njon.nl

www.njo.nl

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND **NL**

**STICHTING
DE WEILLE OGIER**

Stibbe

